

NEW EDITION

แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับภาคอุตสาหกรรม

โดย คณะอนุกรรมการป้องกันภาวะระบาด COVID-19

แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับภาคอุตสาหกรรม

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรกระบบทางเดินหายใจที่เกิดจากเชื้อไวรัสในตระกูลไวรัสโคโรนา ซึ่งมีการระบาดจากประเทศจีนไปยังอีกหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงสหรัฐอเมริกา ความรุนแรงของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อหลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การค้า การท่องเที่ยว และการบริโภค ดังนั้นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต้องวางแผนรับมือกับ COVID-19 ทั้งต่อธุรกิจ พนักงานลูกจ้าง คู่ค้า และส่วนรวม เพื่อลดผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19

คณะกรรมการป้องกันการระบาดของ COVID-19 ภายใต้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติในการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับภาคอุตสาหกรรม 8 กลุ่มอุตสาหกรรมสำคัญยิ่งยวด ได้แก่

1. อุตสาหกรรมอาหาร วัตถุดิบการเกษตร น้ำตาล น้ำมันปาล์ม เครื่องจักรกลการเกษตร
2. อุตสาหกรรมยา สมุนไพร เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เทคโนโลยีชีวภาพ ผลิตภัณฑ์ยาง
3. อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ เส้นใยประดิษฐ์
4. อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ พลาสติก แก้วและกระจก เยื่อและกระดาษ อลูมิเนียม การพิมพ์
5. อุตสาหกรรมผู้ผลิตไฟฟ้า โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซ พลังงานหมุนเวียน
6. อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. อุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์
8. อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและผู้รับเหมา

อิงหลักการของ The Occupational Safety and Health Administration (OSHA) และ International Labour Organization (ILO) ซึ่งมีมาตรการขั้นพื้นฐานในการป้องกันการติดเชื้อแบบดั้งเดิม และสุขศาสตร์อุตสาหกรรม รวมทั้งมุ่งเน้นมาตรการป้องกันการระบาดของเชื้อโรค ได้แก่ มาตรการสาธารณสุข การส่งเสริมอนามัยส่วนบุคคล การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ การเว้นระยะห่างทางสังคม อาทิ การจัดการเชิงพื้นที่ การเหลื่อมเวลาทำงาน และการจัดระบบ Work From Home เป็นต้น ทั้งนี้ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ สามารถนำแนวทางปฏิบัติพื้นฐานไปปรับใช้ได้ทันที

วัตถุประสงค์ของแนวปฏิบัติฯ ฉบับนี้ เพื่อให้เกิดการวางแผนเตรียมการสำหรับนายจ้างและพนักงานลูกจ้าง และส่งเสริมการปฏิบัติที่ดีในการลดการติดต่อของโรค ป้องกันไม่ให้มีผู้ติดเชื้อเพิ่ม และสามารถจัดการผู้ติดเชื้อโรค COVID-19 ได้อย่างถูกต้อง

คณะกรรมการป้องกันการระบาดของ COVID-19

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมอาหาร วัตถุประสงค์การเกษตร หน้าตาล น้ำมันปาล์ม เครื่องจักรกลการเกษตร

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดการติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่าง ๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. จัดสรรทรัพยากรด้านการผลิตให้มีเพียงพอ และปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตให้มีกำลังการผลิตมากขึ้น เพื่อลดจำนวนการขนส่งและการติดต่อกับบุคคลภายนอก
3. การแบ่งทีมทำงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานออกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมทำงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ พนักงานที่ทำงานในสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
4. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่า ป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ให้ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรค ได้แก่ สบู่ แอลกอฮอล์ เสื้อคลุมหมวก รองเท้าบูท หน้ากากอนามัย
 - ดำเนินการคัดกรองคนขับรถและผู้ติดตามในรถยนต์ อาทิ รถยนต์ของลูกค้ำที่มารับสินค้า และส่งสินค้า รถยนต์ที่มาส่งอุปกรณ์ พัสตุ หรืออุปกรณ์สำนักงานและอื่นๆ ที่ต้องเข้าออก

- ในพื้นที่โรงงานหรือบริษัท โดยมีวิธีปฏิบัติ อาทิ การบันทึกการเข้า-ออก การวัดอุณหภูมิทั้งขาเข้าและขาออก และหากตรวจพบจะไม่ให้เข้าพื้นที่และแจ้งกลับไปยังลูกค้าหรือหน่วยงานของคนขับรถหรือผู้ติดตามคนขับรถให้ทราบและดำเนินการตามมาตรการต่อไป
5. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง
 6. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/สโมสร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ
 7. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
 8. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
 9. การทำความสะอาด
 - ล้างวัสดุอุปกรณ์ และพื้นที่ผลิต ด้วยน้ำยาทำความสะอาด ตามด้วยสารฆ่าเชื้อ ตามรอบเวลาที่กำหนด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับส่ง และเปิดหน้าต่างหรือเปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
 10. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรอบรถให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้หนึ่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
 11. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศ ให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อเจือจางเชื้อ
 12. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาด โดยทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพื้นที่และอุปกรณ์ทุกชั้นที่พนักงานผู้นั้นสัมผัส จัดให้มีชุดและอุปกรณ์ป้องกันขณะปฏิบัติงานสำหรับพนักงานทำความสะอาด
 - กั้นพื้นที่ ห้ามพนักงานที่ไม่เกี่ยวข้องในการทำความสะอาดเข้าไปโดยเด็ดขาด
 - หากเป็นพนักงานที่ทำงานในส่วนบรรจุหรือในคลังสินค้า ให้คัดแยกเพื่อทำความสะอาดและฆ่าเชื้อหรือกักไว้อย่างน้อย 3 วัน ให้เชื้อตาย ก่อนการส่งมอบ

- ให้ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรองเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
- ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
- จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพัก เพื่อรอทางสาธารณสุข หรือโรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
- สำรวจเส้นทางและพื้นที่ที่พนักงานผู้นั้นได้เข้าไป
- เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มจุกเงินของโรงงานเข้าดำเนินการ

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. การปฏิบัติในกระบวนการผลิต

- ปรับอุณหภูมิในพื้นที่ผลิตให้เหมาะสม ทำให้เชื้อต่างๆ ไม่เจริญเติบโต
- จัดเตรียมบ่อน้ำผสมคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อบนร่องเท้าบูท
- จำกัดการเข้าแผนกที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ให้เข้าเฉพาะบุคคลที่ได้รับอนุญาต
- มีระบบสอบย้อนกลับตลอดกระบวนการผลิต และมีการฝึกซ้อมแผนเรียกคืนอาหารในกรณีฉุกเฉิน
- รักษาความสะอาดในกระบวนการผลิต
- พนักงานต้องใส่ถุงมือยาง ใส่หน้ากากอนามัย หรือ Face Shield ขณะอยู่ในกระบวนการผลิต

2. ควบคุมสถานประกอบการผลิตตามหลักเกณฑ์ GMP ประกอบด้วย

- การจัดการอาคารและสถานที่ตั้งให้สะอาดและถูกสุขลักษณะ
- เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิตสะอาด ไม่เป็นสนิม ไม่เป็นพิษ
- วัสดุดิบ ส่วนผสมต่างๆ ไม่มีการปนเปื้อน และผลิตภัณฑ์ต้องมีการเก็บรักษาอย่างเหมาะสม และป้องกันการปนเปื้อนและเสื่อมสลาย น้ำ น้ำแข็งและไอน้ำต้องมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามกระทรวงสาธารณสุขกำหนด
- มีระบบจัดการสุขาภิบาล ได้แก่ ระบบจัดการน้ำทิ้งและสิ่งโสโครก การกำจัดขยะมูลฝอย ห้องน้ำ ห้องส้วมต้องมีอ่างล้างมือพร้อมสบู่หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และอุปกรณ์ทำให้มือแห้ง รวมทั้งอ่างล้างมือบริเวณผลิต ต้องมีสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์
- การเก็บสารเคมีทำความสะอาดหรือสารเคมีอื่นๆ ให้มีป้ายแสดงชื่อแยกเป็นสัดส่วนและปลอดภัย
- พนักงานการผลิตต้องแต่งกายที่สะอาด ไม่มีบาดแผลหรืออาการของโรคที่อาจแพร่เชื้อโรคไปกับอาหาร

รายละเอียดการปฏิบัติตามหลักการ GMP มีดังนี้

หัวข้อ	แนวปฏิบัติ
สถานที่ตั้ง	<p>สถานที่ตั้งตัวอาคารและที่ใกล้เคียง มีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการสะสมสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว ● ไม่มีการสะสมสิ่งปฏิกูล ● ไม่มีฝุ่นควันมากผิดปกติ ● ไม่มีวัตถุอันตราย ● ไม่มีคอกปศุสัตว์หรือสถานเลี้ยงสัตว์ในบริเวณ ● ไม่มีน้ำขังแฉะและสกปรก ● มีท่อหรือทางระบายน้ำนอกอาคารเพื่อระบายน้ำทิ้ง <p>อาคารการผลิต มีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีการแยกบริเวณผลิตอาหารออกเป็นสัดส่วนจากที่พักอาศัยและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ● มีพื้นที่เพียงพอในการผลิต ● มีการจัดบริเวณการผลิตเป็นไปตามลำดับสายการผลิต ● แบ่งแยกพื้นที่การผลิตเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ● พื้นคงทน เรียบทำความสะอาดง่าย มีความลาดเอียงเพียงพอ ● ผนังคงทน เรียบ ทำความสะอาดง่าย ● เพดานคงทน เรียบ รวมทั้งอุปกรณ์สิ่งที่ยึดติดอยู่ด้านบนไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน ● มีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงาน ● อาคารการผลิตมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อนจากสัตว์และแมลง ● ไม่มีสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตอยู่ในบริเวณการผลิต
เครื่องมือ เครื่องจักร และ อุปกรณ์การผลิต	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำด้วยวัสดุผิวเรียบ ไม่เป็นสนิม ไม่เป็นพิษ ทนต่อการกัดกร่อน ● รอยต่อเรียบ ไม่เป็นแหล่งสะสมของจุลินทรีย์ ● ง่ายแก่การทำความสะอาด ● ติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปตามสายงานการผลิต ● เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตอยู่ในตำแหน่งที่ทำความสะอาดง่าย ● พื้นผิวหรือโต๊ะปฏิบัติงานที่สัมผัสอาหารทำด้วยวัสดุเรียบ ไม่เป็นสนิม ไม่เป็นพิษ ทนต่อการกัดกร่อน และสูงจากพื้นตามความเหมาะสม
การควบคุม กระบวนการผลิต	<ul style="list-style-type: none"> ● วัตถุดิบ ส่วนผสมต่างๆ และภาชนะบรรจุ จะต้องมีการล้างทำความสะอาดอย่างเหมาะสมในบางประเภทที่จำเป็น ● ในระหว่างการผลิตอาหารมีการดำเนินการขนย้ายวัตถุดิบ ส่วนผสม ภาชนะบรรจุ และบรรจุภัณฑ์ในลักษณะที่ไม่เกิดการปนเปื้อน ● น้ำแข็งที่สัมผัสอาหารต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข ● ไอน้ำที่สัมผัสอาหารต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข ● น้ำที่สัมผัสอาหารต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข ● มีการควบคุมกระบวนการผลิตอย่างเหมาะสม

หัวข้อ	แนวปฏิบัติ
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสม ● มีการขนส่งผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่ป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมสลาย
การสุขาภิบาล	<ul style="list-style-type: none"> ● น้ำที่ใช้ภายในสถานที่ผลิตเป็นน้ำสะอาด ● มีภาชนะใส่ขยะมูลฝอยที่มีฝาปิด และตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมและเพียงพอ ● มีวิธีการจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ● มีการจัดการระบายน้ำทิ้งและสิ่งโสโครก ● ห้องส้วมแยกจากบริเวณการผลิต หรือไม่เปิดสู่บริเวณผลิตโดยตรง ● จัดห้องน้ำ ห้องส้วม และเครื่องสุขภัณฑ์ พร้อมด้วยสบู่สำหรับล้างมือให้เพียงพอแก่จำนวนคนงาน และให้มีการรักษาความสะอาด พร้อมทั้งใช้ยาฆ่าเชื้อโรคเป็นประจำ ● มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และอุปกรณ์ทำให้มือแห้ง รวมทั้งไม่ควรใช้ผ้าเช็ดมือร่วมกัน ● อ่างล้างมือบริเวณผลิต ต้องมีสบู่หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค มีจำนวนเพียงพอกับผู้ปฏิบัติงาน และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม
การบำรุงรักษาและการทำความสะอาด	<ul style="list-style-type: none"> ● อาคารการผลิตอยู่ในสภาพที่สะอาด และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ● เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิต มีการทำความสะอาดอยู่ในสภาพที่สะอาด และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ● มีการเก็บอุปกรณ์ที่ทำความสะอาดแล้วให้เป็นสัดส่วน และอยู่ในสภาพที่เหมาะสม รวมถึงไม่ปนเปื้อนจากจุลินทรีย์ ฝุ่นละอองและอื่นๆ ● การลำเลียงขนส่งภาชนะและอุปกรณ์ที่ทำความสะอาดแล้ว อยู่ในลักษณะที่ป้องกันการปนเปื้อนจากภายนอกได้ดี ● มีการเก็บสารเคมีทำความสะอาดหรือสารเคมีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสุขลักษณะ และมีป้ายแสดงชื่อแยกเป็นสัดส่วนและปลอดภัย
บุคคลากรและสุขลักษณะผู้ปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดให้คนงานที่ปรุงหรือผลิตอาหารใช้เครื่องแต่งกายที่สะอาด เหมาะสมกับประเภทของงานที่ทำอยู่ เช่น ใช้ผ้ากันเปื้อน รองเท้ากันน้ำ ถุงมือ ผ้าคลุมผม ● คนงานต้องไม่มีบาดแผลหรือมีอาการของโรคที่อาจแพร่เชื้อโรคไปกับอาหารได้ ซึ่งทำหน้าที่ที่จะต้องสัมผัสกับอาหารที่ผลิตในระยะนั้น ● ไม่ใช่ จ้าง วาน คนไร้ความสามารถหรือมีจิตฟั่นเฟือน หรือคนซึ่งเป็นพาหะของโรค หรือซึ่งเป็นโรคปฏิบัติงานในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ● รับคนงานที่ปรุงหรือผลิตอาหารเฉพาะผู้มีใบรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่าไม่เป็นโรค ● จัดให้คนงานได้รับการตรวจร่างกายโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และให้เก็บเอกสารตรวจร่างกายไว้เป็นหลักฐาน ● ต้องห้ามหรือป้องกันมิให้บุคคลใดทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันพึงรังเกียจต่อการรักษาความสะอาดในการผลิต เช่น สูบบุหรี่ บ้วนน้ำลาย บ้วนน้ำหมาก ในบริเวณที่ผลิต บรรจุ หรือเก็บอาหาร ที่ผลิตแล้วและสถานที่เก็บวัตถุดิบ

หมายเหตุ อ้างอิงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2522)

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
8. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด
9. พนักงานขนส่งวัสดุวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ต้องเตรียมเอกสารและอุปกรณ์ประจำรถ ตลอดเวลาการปฏิบัติหน้าที่ขนส่ง ได้แก่ เอกสารกำกับการณ์ขนส่ง ใช้เป็นเอกสารแสดงความจำเป็นและเอกสารการเดินทางของกรมการขนส่งทางบก

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. พนักงานปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ GMP
2. พนักงานทุกคนต้องล้างมือ และฆ่าเชื้อด้วยแอลกอฮอล์ในระหว่างการผลิต ตามรอบเวลาที่กำหนด
3. พนักงานใช้ลูกกลิ้งรูดตามร่างกายป้องกันการหลุดลอกของสิ่งแปลกปลอม เช่น เส้นผม ที่อาจติดอยู่บนเสื้อคลุม และหมวก
4. สวมใส่ถุงมือ ชุด PPE หรือเปลี่ยนรองเท้าบูท ก่อนเข้าสู่การผลิต
5. เดินลุยบ่อน้ำผสมคลอรีน เพื่อฆ่าเชื้อบนรองเท้าบูท

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าไปในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดต่อกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. ไม่อนุญาตให้ผู้เยี่ยมชมที่เข้าไปในพื้นที่การผลิต สัมผัสอาหารหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID-19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายกลุ่มอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, คู่มือการตรวจประเมินสถานที่ผลิตยาแผนปัจจุบันตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการผลิตยาแผนปัจจุบันตามกฎหมายว่าด้วยยา พ.ศ. 2554, 2554.
- สำนักอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, คู่มือการตรวจสถานที่ผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์ GMP สุขลักษณะทั่วไป ฉบับปรับปรุง 2, 2555.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

2. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมยา สมุนไพร เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เทคโนโลยีชีวภาพ ผลิตภัณฑ์ยาง

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. จัดสรรทรัพยากรด้านการผลิตให้มีเพียงพอ และปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตให้มีกำลังการผลิตมากขึ้น เพื่อลดจำนวนการขนส่งและการติดต่อกับบุคคลภายนอก
3. การแบ่งทีมทำงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานออกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมทำงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ พนักงานที่ทำงานในสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
4. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่า ป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ให้ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
5. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง

6. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/ สโมสรร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ
7. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
8. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
9. การทำความสะอาด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับส่ง และเปิดหน้าต่างหรือเปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
10. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรถจอดให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้หนึ่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
11. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศ ให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อเจือจางเชื้อ
12. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรวจเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพัก เพื่อรอทางสาธารณสุข หรือโรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทีมฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ
 - ทำความสะอาดพร้อมฆ่าเชื้อด้วยน้ำยาเคมีและเครื่องอบไอโซนในพื้นที่ที่เสี่ยงและบริเวณโดยรอบ ภายใต้อำนาจแนะนำของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงทำการปิดพื้นที่เสี่ยงเป็นการชั่วคราว

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. ควบคุมสถานประกอบการผลิต ตามหลักเกณฑ์ GMP อาทิเช่น

- อาคารสถานที่ผลิต แบ่งเป็นสัดส่วนแยกจากกันในแต่ละส่วน พื้น เพดาน ผนัง รอยต่อของฝาและเพดานต้องเรียบและไม่มีมุมหรือรอยแตกจนเป็นที่หมักหมมของฝุ่นละออง ชนิดของวัสดุที่ใช้ก่อสร้างต้องคงทนต่อการใช้
- ความสว่างของไฟฟ้าต้องเหมาะสมต่อสภาพการทำงาน
- อาคารสถานที่ผลิตต้องเป็นระบบปิดและควบคุมการถ่ายเทอากาศ สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากภายนอกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องผลิตยาปราศจากเชื้อ
- สถานที่ผลิต ควรมีระบบท่อน้ำ สายไฟฟ้า และระบบกรองอากาศเพื่อกำจัดฝุ่นละอองที่ดี
- อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ได้รับการออกแบบให้ป้องกันการรั่วไหลของยา หรือการซึมรั่วของน้ำมันหล่อลื่นจนปนเปื้อนยาที่ผลิต
- อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ สามารถทำความสะอาดได้ง่ายเมื่อใช้เสร็จแล้ว
- บุคลากร ต้องใส่ชุดปฏิบัติงานในเวลาทำงาน มีหมวกคลุมผม ใส่ถุงมือ ไม่ใช่เครื่องสำอาง
- บุคลากร ต้องได้รับการตรวจสุขภาพก่อนรับเข้าทำงาน และต้องมีการตรวจซ้ำตามความจำเป็นให้เหมาะสมกับงานที่ทำ และสุขภาพของบุคลากร
- บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการผลิตผลิตภัณฑ์ยา ต้องไม่เป็นผู้ที่มีโรคติดเชื้อหรือมีแผลเปิดบนผิวหนังของร่างกาย
- ห้ามรับประทานอาหาร ห้ามดื่มเครื่องดื่ม ห้ามเคี้ยวของขบเคี้ยว ห้ามสูบบุหรี่ หรือเก็บอาหารเครื่องดื่ม บุหรี่ หรือยาประจำตัวในบริเวณดำเนินการผลิตและบริเวณจัดเก็บผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างผลิต
- จัดให้มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า อ่างล้างมือ และสุขา มีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้ใช้ห้องสุขา และไม่ควรรออยู่ติดกับบริเวณการดำเนินการผลิตและบริเวณจัดเก็บ

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อ COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา

- สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

- พนักงานปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ GMP
- สวมใส่ถุงมือ ชุด PPE หรือเปลี่ยนรองเท้าบูท ก่อนเข้าสู่การผลิต
- ไม่ให้มีการสัมผัสกับยาโดยตรง

สำหรับผู้มาติดต่อ

- บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
- ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดต่อสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
- กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID-19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายกลุ่มอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, คู่มือการตรวจประเมินสถานที่ผลิตยาแผนปัจจุบันตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการผลิตยาแผนปัจจุบันตามกฎหมายว่าด้วยยา พ.ศ. 2554, 2554.
- สำนักอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, คู่มือการตรวจสถานที่ผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์ GMP สุขลักษณะทั่วไป ฉบับปรับปรุง 2, 2555.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

3. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ เส้นใยประดิษฐ์

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. การแบ่งทีมงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานออกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ พนักงานที่ทำงานในสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
3. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่า ป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ให้ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
4. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง
5. การจัดสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/สโมสร

และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ

6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
7. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
8. การทำความสะอาด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับส่ง และเปิดหน้าต่างหรือเปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
9. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรถจอดให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้นั่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
10. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรวจเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพักเพื่อรอทางสาธารณสุข หรือโรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทีมฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. จัดให้มีระยะห่างในกระบวนการผลิตอย่างน้อยพื้นที่ 4 ตารางเมตรต่อ 1 คน หรือเว้นระยะห่างซ้าย-ขวา-หน้า-หลัง ได้ด้านละอย่างน้อย 1 เมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการงานตัดเย็บงานเดินจักร เป็นต้น
2. เพิ่มพัดลมหรือเครื่องระบายอากาศ เพื่อให้เกิดการไหลเวียนอากาศในสภาพแวดล้อมการทำงาน
3. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศ ให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อเจือจางเชื้อ

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อ COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
8. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดต่อสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID- 19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายนามอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

4. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ พลาสติก แก้วและกระจก เยื่อและกระดาษ อลูมิเนียม การพิมพ์

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. การแบ่งทีมทำงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานนอกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมทำงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งกำลังการผลิตออกเป็น 2 กะ สามารถทำงานทดแทนกันได้ เนื่องจากบริษัทบางแห่งมีการดำเนินการผลิตแบบกึ่งอัตโนมัติ
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ พนักงานที่ทำงานในสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
3. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่า ป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ให้ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
4. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง

5. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/ สโมสร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อหลีกเลี่ยงเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ
6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
7. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
8. การทำความสะอาด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับส่ง และเปิดหน้าต่าง หรือเปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อให้อากาศถ่ายเท
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
9. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรอบรถให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้นั่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
10. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรวจเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพักเพื่อรอทางสาธารณสุข หรือโรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. จัดให้มีแหล่งซัพพลายสำรอง และวางแผนการนำเข้าวัตถุดิบหลักในทุก ๆ 2 สัปดาห์ เช่น การจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับการผลิตไวล่องหน้า
2. จัดหาที่พักและรถบริการรับส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับพนักงาน
3. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อแจ้งเชื้อ

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ และไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกจากประเทศกลุ่มเสี่ยงเข้าพื้นที่บริษัท
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อ COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
8. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดต่อสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID- 19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายนามอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

5. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมผู้ผลิตไฟฟ้า โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซ พลังงานหมุนเวียน

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. การแบ่งทีมทำงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานออกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมทำงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีสามารถให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ ให้พนักงานที่ทำงานสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
3. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่าป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
4. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง
5. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/

สโมสร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ

6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
7. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
8. การทำความสะอาด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับส่ง และเปิดหน้าต่าง หรือเปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
9. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรถบดให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้นั่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
10. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรวจเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพัก เพื่อรอทางสาธารณสุข หรือ โรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทีมฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. กำหนดมาตรการควบคุมพิเศษ สำหรับ Critical Staff และ Critical Area โดยให้ปฏิบัติงานเดินทางและพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ควบคุมเท่านั้น
2. ห้ามพนักงานและบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าพื้นที่โรงงานเด็ดขาด หากจำเป็นต้องเข้า ต้องได้รับอนุญาตจากผู้จัดการฝ่ายเท่านั้น และปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด
3. จัดตู้ UV-Cฆ่าเชื้อ ก่อนนำเอกสารหรือสิ่งของของบุคคลภายนอกเข้าอาคารควบคุมการผลิต
4. กรณีขนส่งก๊าซอุตสาหกรรมไปยังบริษัทหรือโรงพยาบาลที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ให้บริษัททำความสะอาดและฆ่าเชื้อ รถขนส่งภายในรถก่อนทุกครั้ง ก่อนการทำงานและมีการเปลี่ยนคนขับ
5. ห้องควบคุม ให้เป็นห้องไม่ให้นักที่ไม่เกี่ยวข้องเข้า

6. พนักงานดูแลควบคุมอุปกรณ์ควบคุมต้องให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของโรงงานที่ต้องการความปลอดภัยสูง
7. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อแจ้งงานเชื้อ

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ และไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกจากประเทศกลุ่มเสี่ยงเข้าพื้นที่บริษัท
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อ COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
8. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. สำหรับพนักงานในอาคารควบคุมการผลิต ให้ทำความสะอาดพื้นรองเท้าที่สวมมาจากโรงแรมด้วย Sodium Hypochlorite 0.5% บริเวณทางเข้าอาคารควบคุมการผลิต
2. เปลี่ยนรองเท้าที่จัดไว้ให้เฉพาะในอาคารควบคุมการผลิต

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดตอสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID-19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายนามอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

6. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. การแบ่งทีมงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานนอกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีสามารถให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ ให้พนักงานที่ทำงานสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
3. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่าป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
4. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง
5. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/

สโมสร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ

6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
7. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
8. การทำความสะอาด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/ เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการฉีดเช็ดทำความสะอาดรถบัสรับ-ส่ง และเปิดหน้าต่าง หรือ เปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
9. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรถบัสให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้นั่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
10. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศ ให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อเจือจางเชื้อ
11. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรองเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพัก เพื่อรอทางสาธารณสุข หรือ โรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทีมฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
8. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดต่อสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID- 19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายนามอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

7. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. การแบ่งทีมงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานนอกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีสามารถให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ ให้พนักงานที่ทำงานสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
3. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่าป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกำกับดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
4. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง
5. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/

สโมสร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ

6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
7. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
8. การทำความสะอาด
 - เพิ่มรอบการล้างเครื่องส่งลมเย็นในพื้นที่ส่วนกลาง (AHU) จากเดิม 1 ครั้ง/ เดือน เป็น 2 ครั้ง/เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับ-ส่ง และเปิดหน้าต่าง หรือ เปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - ดำเนินการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อโรคภายในบริษัท ทั้งในส่วนของสำนักงาน และส่วนของโรงงานเป็นประจำ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
9. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรถจอดให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้นั่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
10. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรวจเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายนั้นหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็คอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพัก เพื่อรอทางสาธารณสุข หรือโรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทีมฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ

แนวปฏิบัติเฉพาะอุตสาหกรรม

1. การจัดการกับบริษัทคู่ค้า/บุคคลที่มาติดต่อ
 - กรณีบริษัทคู่ค้า/บุคคลที่มาติดต่อ ไม่มีประวัติการเดินทางไปต่างประเทศ หรือมาถึงไทยมากกว่า 14 วัน ให้ดำเนินการติดต่อได้ตามปกติหลังผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิและการตรวจสอบอื่นๆ ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันตนเอง เช่น ล้างมือบ่อยๆ การประชุมต้องกระชับ มีจำนวนคนเข้าประชุมน้อยที่สุด

- กรณีบริษัทคู่ค้า/บุคคลที่มาติดต่อ มีประวัติการเดินทางไปต่างประเทศ หรือเพิ่งมาถึงไทย น้อยกว่า 14 วัน ให้ดำเนินการจัดหาห้องประชุมแยกต่างหาก หรือใช้สถานที่อื่นนอกบริเวณ สำนักงาน ปฏิสัมพันธ์กันให้น้อยที่สุด จำกัดการเข้าไปในส่วนของไซต์งาน และทำความสะอาดห้องประชุมทันที เมื่อการประชุมเสร็จสิ้น
- 2. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศ ให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อเจือจางเชื้อ

สำหรับพนักงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา
4. เมื่อขนส่งสินค้าแล้ว ให้ล้างมือด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์ และทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้าหลังปฏิบัติงานเสร็จ
5. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
6. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ
7. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
8. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
9. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดต่อสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID- 19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายนามอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.

8. แนวปฏิบัติการป้องกัน COVID-19 ในการทำงาน สำหรับอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและรับเหมา

สำหรับเจ้าของกิจการ/ โรงงานอุตสาหกรรม

1. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการพิเศษในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในองค์กร โดยทีมงานจะต้องมาจากแผนกหรือส่วนต่างๆ ในบริษัท ทั้งนี้ภายใต้ศูนย์บัญชาการฯ ให้มีทีมประสานงาน โดยทำหน้าที่เป็น Call Center, Information Center ประเมินผล และติดตามการดำเนินการตามมาตรการ รวมทั้งสื่อสารให้ทั่วถึง
2. การแบ่งทีมทำงาน หรือการกำหนดให้ทำงานที่บ้าน
 - แบ่งเจ้าหน้าที่ในทุกแผนกเป็นสองทีม แยกที่หนึ่งทำงานนอกเป็นแห่ง ซึ่งแต่ละทีมทำงานคล้ายกัน (คล้ายมีสองบริษัท) เพื่อเตรียมทำงานทดแทนกันกรณีส่วนใดส่วนหนึ่งต้องถูกกักตัว
 - แบ่งทีมให้หัวหน้างานคอยตรวจดูแลอาการลูกน้อง
 - กรณีสามารถให้พนักงานทำงานจากที่บ้านได้ ให้พนักงานที่ทำงานสำนักงานทำงานจากที่บ้าน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้รายงานสุขภาพทุกวัน (ทาง online) และกำหนดมาตรการ Self-Declaration ผ่าน Application ของบริษัท เพื่อใช้เป็นระบบการติดตามรายงานสถานะประจำวันของพนักงานทุกคน
3. การจัดจุดคัดกรอง และเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - การคัดกรองพนักงานและผู้ติดต่อเข้าพื้นที่ผลิต โดยหากพบว่าป่วย หรือมีอาการป่วยระหว่างทำงานให้หยุดงานทันที หรือ มีความเสี่ยงจากการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ทำการกักตัวเป็นระยะเวลา 14 วัน
 - จำกัดทางเข้า-ออก ให้เป็นช่องทางเดียว เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุม คัดกรองและกักตัวดูแลพนักงานหรือผู้ที่มาติดต่องาน
 - ติดตั้งเครื่อง Thermo Scan ในพื้นที่โรงงานและสำนักงาน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบการใส่หน้ากากอนามัย ตรวจสอบการล้างมือ และติดสติ๊กเกอร์ที่บัตรพนักงาน
 - ติดตั้งและแจกจ่ายอุปกรณ์สุขอนามัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือแอลกอฮอล์ สารทำความสะอาดต่างๆ เป็นต้น
4. หากมีงานที่ต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยไม่สามารถเว้นระยะห่าง ควรใช้เวลาการทำงานไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อเนื่องในแต่ละครั้ง
5. การจัดการสถานที่ทำงาน เช่น ห้องประชุม โรงอาหาร ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลที่ปลอดภัย 1-2 เมตร เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด เพิ่มจุดติดตั้งแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อในโรงอาหาร/

สโมสรร และปรับเวลาพักกลางวันของพนักงาน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อเหลื่อมเวลากัน ลดโอกาสการสัมผัสเชื้อ

6. จำกัดการเดินทางของพนักงานข้ามเขตพื้นที่
7. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พนักงานในการป้องกันการแพร่ระบาด อบรมพิเศษแก่พนักงานทุกระดับถึงวิธีการสังเกตและดูแลสุขภาพตนเอง หากมีอาการไข้ต้องรีบรายงานหัวหน้า
8. องค์กรควรส่งเสริมสุขภาพ ให้มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
9. การทำความสะอาด
 - ทำความสะอาดระบบปรับอากาศส่วนกลาง อย่างน้อย 2 ครั้ง/ เดือน
 - ให้มีการเช็ดทำความสะอาดรถรับ-ส่ง และเปิดหน้าต่าง หรือเปิดช่องระบายอากาศเข้าทางเครื่องปรับอากาศ เพื่อเจือจางเชื้อ
 - หากหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ ให้ติดตั้งเครื่องกรองอากาศชนิด HEPA filter
10. กรณีมีรถรับส่งคนงาน แนะนำให้เป็นรถที่ไม่ปรับอากาศ ควรจัดรถจอดให้เพียงพอ เพื่อให้มีระยะห่างระหว่างแต่ละคนไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยกำหนดให้หนึ่งเบาะละ 1 คน และติดป้ายห้ามนั่งบริเวณเบาะ และทุกคนในรถต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย
11. สำหรับห้องที่มีการปรับอากาศ ให้ตรวจสอบพัดลมระบายอากาศว่ามีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย เพื่อเจือจางเชื้อ
12. กรณีพบผู้ติดเชื้อ
 - ปิดสถานที่เพื่อทำความสะอาดและให้ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันไปพบแพทย์และกักตัว 14 วัน นำทีมสำรวจเข้าปฏิบัติงานแทนตามกำหนดเวลาที่ประสานกับส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 - เผื่อระวัง ติดตาม ประวัติการเดินทางของพนักงานผู้ติดเชื้อ และให้ผู้ติดเชื้อรายงานวันหยุดงาน
 - ตรวจสอบพนักงานทุกท่านในสำนักงาน หากพบว่าท่านใดมีไข้เกิน 37.5 องศา จะห้ามพนักงานนั้นเข้าสถานที่ทำงาน และให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจเช็กอาการ
 - จัดพื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดกรองพัก เพื่อรอทางสาธารณสุข หรือ โรงพยาบาล มารับเพื่อดำเนินการรักษาต่อไป
 - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทีมฉุกเฉินของโรงงานเข้าดำเนินการ

สำหรับพนักงานที่ปฏิบัติ ณ สำนักงานและโรงงาน

1. พนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานและโรงงานให้สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา
2. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้างาน
3. หากมีการเดินทางโดยรถสาธารณะให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา

4. หลีกเลี่ยงการสัมผัสและการใกล้ชิดกับผู้อื่นในระยะ 1-2 เมตร
5. งดการเดินทางของพนักงานไปต่างประเทศ
6. หลีกเลี่ยงการประชุมที่ไม่จำเป็น หรือใช้วิธีการประชุมด้วยวิธีการอื่น เช่น Teleconference ทั้งนี้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขอให้ลดจำนวนผู้เข้าประชุมให้น้อยที่สุด
7. สังเกตอาการตนเอง หากมีอาการป่วยที่เข้าข่ายการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา
8. สังเกตอาการของบุคคลรอบข้าง หากพบว่า บุคคลรอบข้างมีอาการของโรคทางเดินหายใจ ขอให้พนักงานหลีกเลี่ยงจากบุคคลดังกล่าว และออกจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวโดยเร็วที่สุด
9. หลีกเลี่ยงการเข้าพื้นที่ชุมชน หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้ง
10. ล้างมือ และใช้เจลแอลกอฮอล์ทำความสะอาดมือบ่อยๆ และทุกครั้งที่ลงจากรถโดยสารสาธารณะ หรือรถ-รับส่งพนักงาน

สำหรับผู้รับเหมาก่อสร้าง

1. จัดให้มีผู้ประสานงานเฝ้าระวังโรคกับศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่
2. จัดให้มีจุดคัดกรองบริเวณเขตก่อสร้างและที่พักของคณงาน และตรวจคัดกรองสุขภาพคณงานทุกวัน
3. ควบคุมให้พนักงาน ผู้รับเหมา และผู้มาติดต่อทุกคนที่เข้ามาในพื้นที่ก่อสร้าง จะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า และต้องสวมใส่ตลอดเวลา
4. เพิ่มพื้นที่และจำนวนเต็นท์สำหรับพักทานอาหารและพักผ่อนช่วงเวลากลางวัน เพื่อรักษา ระยะห่างระหว่างบุคคล และเพิ่มจำนวนพัดลม เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศได้สะดวก
5. การจัดที่พักรับประทานอาหารให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน เรื่อง มาตรฐานด้านสวัสดิการแรงงานที่พักอาศัยสำหรับลูกจ้างประเภทกิจการก่อสร้าง เช่น
 - ขนาดห้องพักอาศัย ควรมีความกว้างด้านที่แคบที่สุดไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร ขนาดพื้นที่รวมไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร ความสูงไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร และให้มีพื้นที่พักอาศัยไม่น้อยกว่า 3 ตารางเมตรต่อ 1 คน
 - ห้องน้ำและห้องส้วม ควรมีการแยกชาย หญิง และมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้อง ระยะตั้งระหว่างพื้นที่ห้องถึงเพดานยอดฝารือผนังตอนต่ำสุด ต้องไม่น้อยกว่า 2 เมตร
 - การจัดให้มีแม่บ้านดูแลทำความสะอาดและฆ่าเชื้อในบริเวณจุดที่มีความเสี่ยง อาทิ พื้นที่ส่วนกลาง ห้องน้ำ และห้องพักของ และทำความสะอาดตามรอบระยะเวลาให้มีความถี่มากกว่าช่วงปกติ
 - ดำเนินการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อโรคที่พักรับประทานอาหาร อาทิตย์ละ 1 ครั้ง
 - เพิ่มจุดอาบน้ำที่เป็นฝักบัว และยกเลิกการอาบน้ำร่วมกัน
6. จัดให้มีที่ล้างมือพร้อมสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ

7. ควบคุมไว้เว้นระยะห่างกันระหว่างทำงานอย่างน้อย 2 เมตร
8. การจัดระเบียบการขนส่งบุคลากร/แรงงานก่อสร้างให้ได้มาตรฐาน
 - เพิ่มจำนวนรถและจำนวนเที่ยวรถ สำหรับรถรับ-ส่งผู้รับเหมา เพื่อลดความแออัดในการนั่งโดยสาร
 - ให้เว้นระยะห่างที่นั่ง 1-2 เมตร
 - ควบคุมการเช็ดทำความสะอาดสะอาดรถรับ-ส่งคนงาน โดยเน้นจุดสัมผัสร่วมด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ
 - จัดให้มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ และทำความสะอาดโดยสารทั้งขาไปและขากลับ

สำหรับพนักงานประจำไซต์งาน / แรงงานก่อสร้าง

1. ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้าไซต์งานก่อสร้าง และก่อนเข้าที่พักคนงาน
2. ล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้งที่กลับเข้าหน่วยงาน และก่อนขึ้นลงรถโดยสาร
3. สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาระหว่างปฏิบัติงาน
4. สวมถุงมือขณะปฏิบัติงาน
5. เว้นระยะห่างการสนทนา หรือพบปะ 1-2 เมตร
6. พนักงานรับเหมาของบริษัทที่ปฏิบัติงานที่ไซต์งาน หากจำเป็นต้องเดินทางมาที่บริษัทจะต้องได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าสูงสุดของสายการบังคับบัญชาก่อนเสมอ
7. กินอาหารปรุงสุก สะอาด
8. ไม่ใช่สิ่งของร่วมกับผู้อื่น
9. หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูกให้แจ้งนายจ้าง และไปพบแพทย์ทันที

สำหรับผู้มาติดต่อ

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อในบริษัท ต้องกรอกแบบฟอร์มเพื่อคัดกรองผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าในพื้นที่
2. ลดความถี่ในการพบปะผู้มาติดต่อจากภายนอก และจัดห้องรับรองแยกไว้ เพื่อลดการติดตอสัมผัสกับพนักงานในสำนักงาน
3. กำหนดให้ผู้มาติดต่อสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Guidance on Preparing Workplaces for COVID-19, U. S. Department of Labor Occupational Safety and Health Administration; 2020.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, คำแนะนำ การป้องกันการควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 19 <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, แนวทางการดำเนินการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัยป้องกันโรค COVID-19, <https://stopcovid.anamai.moph.go.th/> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ข้อมูลมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในสถานประกอบการ (BCP) และมาตรการดำเนินงานในกรณีที่พบพนักงานติดเชื้อไวรัส COVID-19 รายกลุ่มอุตสาหกรรม, 2563.
- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) , คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ, 2563.
- สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, ประกาศ สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ 0119/2563 เรื่องการป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 วันที่ 30 เมษายน 2563.
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ และ สมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ, มาตรฐาน วสท. 031001-59.